

Minek Kollektíva:

feketEpe

A *Minek* egy háromtagú (Nagy M. Hedvig, Nagy Zopán, Syporca Whandal) összművészeti kollektíva. Bemutatkozó kiállításuknak a *feketEpe* címet adták, utalva a sokáig a melankólia okozójának tartott fekete epére. Hippokratész elmélete szerint ugyanis a betegségeket a négy testnedv: a vér, a sárga epe, a fekete epe és a nyálka aránytalan eloszlása, az éltető testnedvek hibás keveredése okozza, ráadásul a fekete epe túltengésében szenvedő melankolikusoknál a tünetek a kedélyben is jelentkeznek. A kollektíva tagjainak munkáit ez a melankolikus életérzés köti össze, mindhárman a nyolcvanas évek posztavantgárd szubkultúrájának környékéről érkeztek.

A megnyitón a *Halszajoptika* tagjai (Haynal Ákos, Nagygyörgy Zoltán, Varga Imre) olvassák fel a kiállítók fényképeihez írt rövid kisprózákat zenei alapokra. A *Halszajoptika* egy 2014-ben indult, folyamatosan bővülő alkotói közösség. Oldalukon (halszajoptika.blog.hu) fotók jelennek meg, ezek alatt pedig a képek által előhívott rövid, vidám, szomorú, groteszk szövegek olvashatók különböző szerzők tollából.

Helyszín: Bakelit Multi Art Center, 1095 Soroksári út 164.

Időpont: 2017. szeptember 28., 19.00

Megnyitja: Miltényi Tibor esztéta

Fellépők: Nagy Zopán, Syporca Whandal

Zene: Rosinflux

Nagy M. Hedvig (1983): volt patológiai fotós. Fő témája a halál és önmaga. Meg minden ami *trash*.

Ferdinánd Zoltán (1980): Budapesten él. Jelenleg *Proletármulató* című kötetén dolgozik.

Nagy Zopán (1973): költő, író, fotóművész. Legutóbbi kötete: *Kétségek. Kökény-kék kökulcs* (Magyar Műhely Kiadó, 2015)

Virág Krisztina (1974): Budapesten él, ír, kerámiázik és művészetterápiát tanul.

Syporca Whandal (1977): képzőművész, performer.

Haynal Ákos (1968): korábban újságíró, most a *Halszajoptika* blog szerkesztője.

Nagygyörgy Zoltán (1980): exkisdobos, most többnyire mérnök. Írogat.

Varga Imre (1977): fotós és humanista.

Alternatív tévé

Egyszer híres voltam tizenöt percig. Elég szar volt, mert utána minden hülye felismert az utcán. Azóta inkább így járkálok. Így megyek a munkába, így megyek a boltba. Még szexelni is így szoktam. Mondjuk nem túl kényelmes így élni az életet, de megéri, mert legalább nem szól hozzám senki. Azt vettem észre, hogy valamiért félnek tőlem. Később megtudtam, hogy azért, mert állítólag úgy nézek ki, mint az a kiscsaj abból a horrorfilmből. Fogalmam sincs, miről beszélnek, mert én nem nézek horrorfilmeket. Rosszak az idegeim, az ilyesmi egyáltalán nem nekem való. És még csak tévém sincs. De valamiért mindig is szerettem volna kimászni egy tévé képernyőjéből. Ezért aztán ki is másztam, mert kimászni egy tévé képernyőjéből szerintem olyan alternatív. Én meg egy alternatív kiscsaj vagyok. Egyenesen a saját tévémből.

szöveg: Ferdinánd Zoltán

fénykép: Nagy M. Hedvig

Az Isten szereti a geometriát

Én pontosan tudom, hol lakik az Isten. Mindjárt meg is mutatom, csak hogy képen legyél. Tessék. Az Isten egy egyenlő oldalú háromszög egyik szárának a felső harmadában lakik. Jó, mi? Tényleg ott lakik. Hogy ezt meg honnan tudom? Hát mert Ő mondta. Hogy nem mondhatta, mert nem is létezik? De hát mondom, hogy Ő mondta. Igen, azt mondta, hogy én vagyok az Isten, és egy egyenlő oldalú háromszög egyik szárának a felső harmadában lakom. Nem értem, mi ezzel a problémád. Ő az Isten, azt mond, amit akar. Mintha te nem mondanál időnként baromságokat. Először persze nekem is furcsa volt, hogy az Isten egy egyenlő oldalú háromszög egyik szárának a felső harmadában lakik, de aztán megbizonyosodtam róla. Úgy, hogy meglátogattam, és tényleg ott lakott. Miért kell neked mindig mindenben kételkedned? Elég idegesítő vagy egyébként, de ezt már nyilván mondták neked. Az Isten ott lakik, ahová mutatok. Te csak figyeld az ujjamat. Tessék, most meg lerajzoltam neked az egész kurva szentháromságot.

szöveg: Ferdinánd Zoltán

fénykép: Nagy M. Hedvig

Csontleves

Annyira boldog vagyok. Egy patológus ismerősöm szerzett nekem apró emberi csontokat. Ujjperceket, lábperceket, ilyesmiket. Az aprólékot, ami senkinek se hiányzik. Én meg elültettem a csontokat a kertemben, hogy hátha kihajtanak majd. Aztán jött a tavasz, és hát kihajtottak. Annyira büszke voltam magamra. Mert amúgy elég szarul néz ki a kertem. Amit nem sikerül kiszárítanom, azt megeszik a férgek. Ez a csontfa viszont valamiért nagyszerűen érzi magát, pedig az idén a szokásosnál is szárazabb volt a nyár. Már meg is hívtam az összes barátomat a szüretre. Csontlevest főzök majd nekik. A kisujjaikat persze le kell majd vágnom, hogy jövőre is legyen mit ennünk, mert a patológus ismerősöm már nem patológusként dolgozik. Remélem, nem haragszanak meg nagyon. Ha egyedül kell ennem, az mindig rettenetesen kiborít.

szöveg: Ferdinánd Zoltán

fénykép: Nagy M. Hedvig

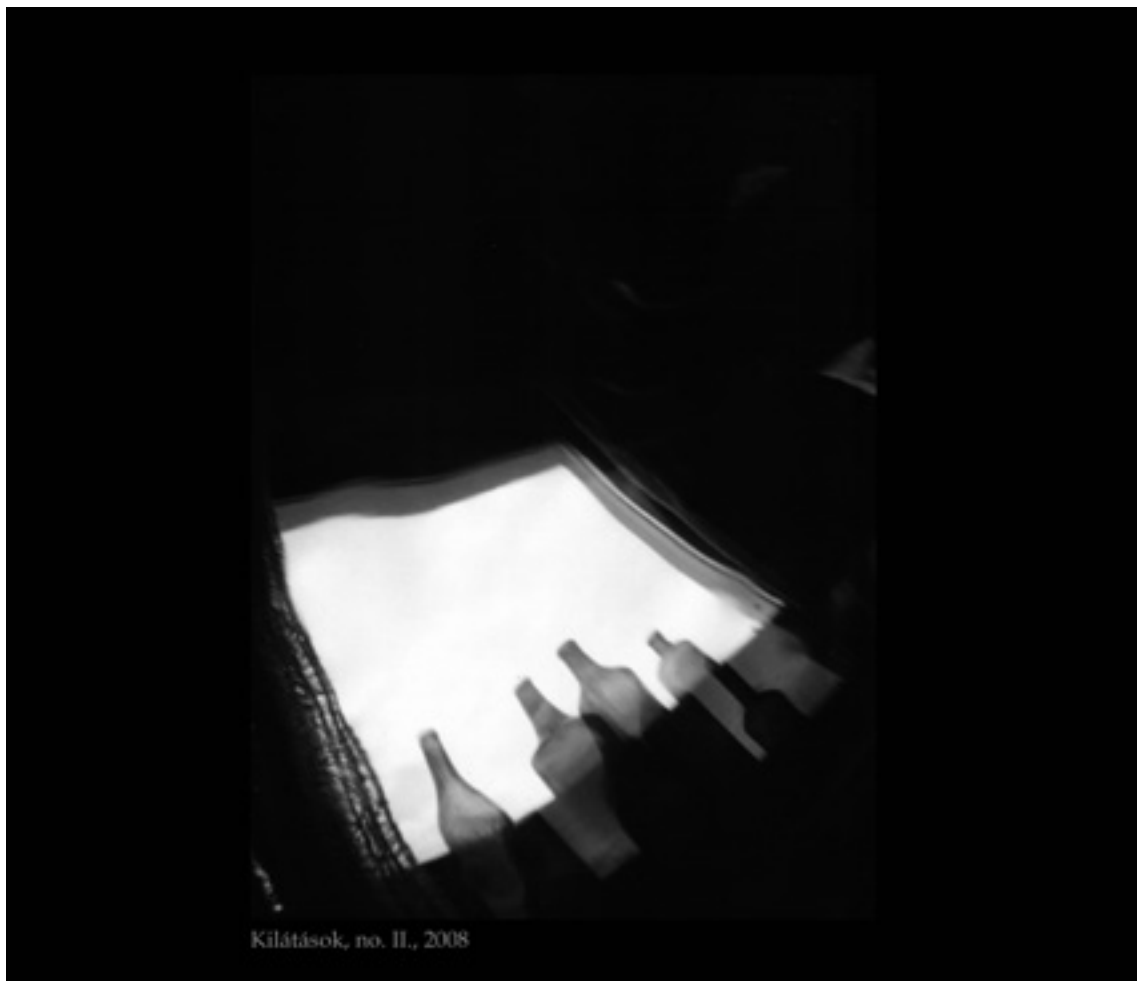
Egyenesen a pokolba

Néhány hónapig jártam az ördöggel. Nem ez volt életem legjobb döntése, de azért azt nem mondanám, hogy megbántam. Ez az utolsó közös fényképünk, aznap este hagytam el, amikor készült. Túlságosan öreg volt hozzám, én meg akkoriban inkább élni akartam. De mellette nem lehetett, később mégis azt vettem észre, hogy egyre gyakrabban hiányzik. Jól emlékszem arra a veszekedésre. Én táncolni akartam menni, ő meg inkább otthon maradt volna. Unalmas vagy, vágtam a fejéhez, aztán becsaptam magam mögött az ajtót, és magára hagytam. Amikor hajnalban hazaértem, már nem találtam a lakásban. Egy búcsúlevelet azért hagytott, mert mindig is adott a formáságokra. Hogy minden az én hibám. Meg hogy neki érzései vannak, blablabla, és egyébként is, hogyan képzeltem ezt az egészet. És hát mivel ő volt az ördög, igazat adtam neki. Néhány héttel később persze visszajött, biztos meghallotta, hogy minden éjjel sírok utána. Remélem, összezecsomagoltál. Miért, kimozdulunk végre? Nem az volt mindig a bajod, hogy nem megyünk sehova? De. Akkor most megyünk. Egyenesen a pokolba.

szöveg: Ferdinánd Zoltán

fénykép: Nagy M. Hedvig

Ablak

Én titkom. Nem tudja senki, hogy rád gondolva milyen rezgés indul el bennem, s kígyózik ágyékomtól a fejem búbjáig, majd vissza. Én titkom, hogy míg a szokásos maszkomban közlekedek nappal, alig várom, hogy munka után hazaérjek, és a nyitott ablakban ülve csillapítsam mérhetetlen szomjamat. Ott ülök minden este héttől éjfélig, és ezek az alkalmak a teljes kiszáradástól mentenek meg. A szemközi házat lesem, hát-ha otthon vagy. Lent a parkban, ahol az aszfalt még éjszaka is meleget áraszt, lenge ingekben, szoknyákban, áttetsző ruhákban sétálnak nők és férfiak. Most jó, sóhajtoznak megkönnyebbülten a közelgő este mélyzölden susogó fáin és az egyre hűsebb égbolt alatt. Míg a könnyű hold és a gyéren elhelyezett utcalámpák derengő fényében ölelkező párok lassan párologják ki a forróságot, az ablakomban hideg cseppek remegik körül a borosüveg nyakát, és a szobámban dohányfüst tekereg. Úgy képzelem, kifújom, körülkanyarog, és aztán átfolyik hozzád, a te szobádba, ahol ugyanúgy ott ülsz az ablakban, és bort iszol.

Senki nem tud rólad. Én titkom, hogy azt kérted, küldjelek el, és megtettem. Nagyon szomorú vagy. Ismertem valakit, aki ugyanilyen szomorú volt, belém költözött, és én azóta minden éjjel elringatom. Komoly munka. Nem tudom, elbírnám-e a te szomorúságodat is. Bármikor elküldhetsz, tulajdonképp meg is teszed. Elküldjük egymást. Árulás ez? Vagy az volna árulás, ha maradnánk? Én titkom, hogy hiányzol. Nem ismerlek, és eldöntöttem, hogy ez így is marad. Én titkom. Én titkom. Én igen nagy titkom.

szöveg: Virág Krisztina

fénykép: Nagy Zopán

Je suis

Néha elfelejtem a neved. Nézlek, ahogy a szekrény előtt gombolod a szoknyád reggel, mondanám, milyen szép a lábad, vagy kérdezni szeretnék valamit, például hogy ma mikor végzel, találkozunk-e este, ilyesmi, és akkor hirtelen nem jut eszembe a neved. Gondolkodnom kell pár másodpercet, sorjáznak előttem az Éva, Mária, Judit és a többi, mind másokat jelölnek, régi történetekhez kapcsolódnak, beugranak, csak úgy, attól, hogy rád nézek. Megmaradtak bennem, talán mert nagyon szenvedélyesen, vagy pusztán mert sokszor mondtam ki őket. Az az igazság, hogy kicsit szégyellem magam ilyenkor. Persze annyi minden van mögöttem, van saját múltunk, nem igaz? De tudod, tegnap éjjel valami álomból riadtam fel, mikor felötölt bennem, hogy talán más oka is lehet ennek. Talán a neved nem teljesen a sajátod, a testedhez kötődik, de te nem vagy benne, nem laksz ott, ahol a neved lakik. Esetleg csak félig. Elkezdte beleérkezni, de valahogy mégsem gravitált eléggé a sorsod. Az előbb is hirtelen megint ebben a pár másodperces tanácstalan állapotban találtam magam, nevek, de egyik sem vagy. Aztán beugrott, és akkor megszólítottalak.

szöveg: Virág Krisztina

fénykép: Nagy Zopán

Megálló

Egész nap a Dunakanyarban buszoztam, helyi járatokkal, oda-vissza. Szeptember eleje volt, időnként eltakarta a napot egy felhő, máskor előbukkant, néha éreztem a folyó szagát, a parton végigcikázó nyáremlékű zsiszegést, néztem a még zöld ágaikkal fakó napfényben kirajzolódó túlparti fákat, aztán hirtelen minden komor és reménytelen lett, a táj visszautasító volt, és idegen.

Egyedülként szálltam le, kicsit fújta a szél, a közelben álló szürkés, lapos tetejű épület zárt ajtaján megtépzott plakát egy múlt havi koncertet hirdetett. Álltam ott, reménytelenül egyedül, nem tudom, meddig. Végtelennek tűnt, vagy talán inkább idő és tér nélkülinek. Rám zuhant és elárasztott egy súlyos, gomolygó massa, és ebben a ködben állva, mintha szakadék mellett elhaladó járművön a kapaszkodóba markolnék, minden erőmmel kitartóan néztem a megtépzott plakátot és a ház mögött terjeszkedő folyót. Aztán lassanként valamiképp könnyebbé lettem, a dunai szél elkezdte kifújni belőlem a masszát, fokozatosan, egyenletesen, már amennyire létezhetnek ezek az érzetek az időtlenségben, felszívódott, beleveszett a hatalmas esőfelhő árnyékába, mintha minden kétségem, félelmem és fájdalmam egyként áradt volna át a túlpart-ra. De úgy, hogy én itt maradtam. Akkor eleredt az eső, csak álltam ott, a tudóm pedig megtelt friss levegővel.

szöveg: Virág Krisztina

fénykép: Nagy Zopán

Budapest, tele-objekt, 2002

Nóra

– Az emlékeim? – ismételte vissza a kérdést. – Mintha egy filmet néznék, látom, ahogy játszunk a napfényes vasárnapi parkolóban. Persze ki tudja, mi az, amire emlékeznék, ha nem készültek volna fotók. És ha a családban nem meséltek volna semmit arról az időről. Szóval igen nehéz ezt szétválasztani. De ami igazán megfejthetetlen számomra, az a kettősség, ahogyan emlékezem.

– Hogy érti ezt?

Nóra a távolba nézett, és kicsit hunyorgott, mint aki próbál tisztábban látni.

– Mert miközben kívülről szemlélem mindezt, mégis, minden hang, szín és szag sokkal élénkebben él bennem, mint bármilyen felnőttkori emlékből. Hallom a lépcsőháztető csukódását, érzem a bundás kenyér szagát, a kis piros műanyag motorbicikli tapintását, látom az utcák feletti eget, ahogy gyorsan mozognak a felhők. Mindez most is jelen van. Lehetséges volna, hogy minél idősebb vagyok, annál több a távolság a történeteim és önmagam között?

– Lehetséges. Mikortól emlékezik másként?

– Nem is tudom. Valahogy fokozatosan koptam ki a képből, azt hiszem. Idegen a nő a jelenetben. Például mikor babaházat vesz unokahúga hetedik születésnapjára a plázában, közben telefonon beszél egy munkatársával, másik kezével félhosszú haját a füle mögé tűri, mert úgy jobban áll neki, és a múlt heti vendégségre gondol, hogy elég jó benyomást tett-e. Nem érzek semmit ezzel az emlékekkel kapcsolatban. Egyébként is, ez már inkább színdarab, nem film.

– És mit gondol, mi lehet ennek az oka?

– Talán, most hogy erről beszélünk, az jut eszembe, mintha valahol menet közben elfelejtetem volna, hogyan is kell benne lenni a történetben, érti?

szöveg: Virág Krisztina

fénykép: Nagy Zopán

Róza néni

Róza néni halott volt már amikor megismertük, de ezt rajta kívül csak kevesen sejtették. Mi már csak szikár öregasszonyként találkoztunk vele. Mindig szorongva mentünk oda, mert soha nem volt tisztázva, hogy mi is a kapcsolat közöttünk. Azt tudtuk, hogy nem rokonunk igazán, legalábbis kapcsolatunk távoli. Ha a puha, nagy mellű, ételszagú anyó a spektrum egyik vége, a másik meg mondjuk egy elszáradt ág, akkor a csúszka legalább háromnegyedig az utóbbi felé közeledik. Ócska, kitérdelt tréningruha és műszálás ott-honka fedte hórihorgas testét, kicsit görnyedten járt, fejét lépésről lépésre előrebólintva. A hátsóudvaron, amit ő következetesen valamiért majorságnak hívott, úgy zötykölődött körbe-körbe etetés közben a tyúkok között, mintha folyamatosan ájulás környékezte volna. Pedig soha nem volt beteg, vagy legalábbis nem mutatta, hogy nyavalyái lennének. Olyan tudást kért rajtunk számon, aminek nem voltunk birtokában. Utasításokat adott, amiket nem tudtunk teljesíteni, mert fura szavakat használt, de visszakérdezni nem mertünk, mert homályos és a távoli múltba vesző okok miatt lebiggyedő bal szemhéja alól borzongató pillantásokat küldött felénk. Egész megjelenése delejes erővel hatott ránk, megmagyarázhatatlan megfelelési kényszer lett úrrá rajtunk. Meggyőződésünk volt, hogy ha egyszer szabadjára engedné indulatait, azt fél Pest megszenvedné. A helyzet egészen kamaszkorunkig nem változott. Aztán meghalt.

Hogy nagyanyánk unokatestvére volt, az már csak felnőtt fejjel tudtam meg. Kezembe akadt nagyapám naplója, amiből kiderül, hogy kibaszott pompában éltek az Andrássyn, bejárta Európát, találkozott James Joyce-szal, írt is róla egy tanulmányt, hogy a forradalom idején hírvivő volt, és a kabátjába varrt leveleket csempészett egyik helyről a másikra. Az egyik vezetővel közös fotó is készült, de ez már sajnos fellelhetetlen. Aztán elkapták, mert nem az a forradalom győzött, fogyos lett, végül csak néhány évet ült. Aztán, még halála előtt jóval, elfelejtették.

szöveg: Haynal Ákos

fénykép: Syporca Whandal

Szüleim

Szüleim egyik utolsó fotójukon mindketten a kamera felé fordulnak, fejüket egymás felé, oldalra biccentik. Mosolyuk széles, ami ugyan a fotónak vagy a fotósnak szól, de gesztusuk mégsem hamis, és egyúttal eltörli az elmúlt negyven év kisszerű játszmáit, hazugságait, csalásait és gyötrelmeit. Felszabadultak, mert megbékéltek, elértek egy stabil állapotot, és mindketten biztosan tudják, de legalábbis erősen hiszik, hogy ez már így marad. Igazuk van, bár közös kegyelmi állapotuk nem sokáig marad fenn, hiszen egy félév múlva anyám eléggé el nem ítéhető módon kiszáll, egy agyvérzéssel felmondja a szövetséget, és hirtelen, minden figyelmeztetés nélkül becsukja a szemét.

Apám felháborodik ezen, mert nem így tervezte, nem készült rá, és nincsenek eszközei. Nem így kellett volna történnie, az egészet fordított szereposztással és jóval későbbre időzítette. Meggyőződése, hogy a halott szerepét sokkal jobban tudja játszani, mint a gyászolót, és anyámnak is jobban állt volna az özvegyi ruha, mint a koporsó. Aztán a felháborodás enyhül, a magány állandó közelsége pedig csökkenti a tőle való félelmet. A rezignált boldogtalanságon azonban nem segíthet semmi.

szöveg: Haynal Ákos

fénykép: Syporca Whandal

Tónus

Masszírozni annyit jelent, mint ujjakkal olvasni. Úgy gondolom, semmi meglepő nincs ebben. Sokan gondolják, hogy a masszírozás csupán valami terápiás kezelés lehet, úgy, mintha az olvasás csak a könyv számára lenne érdekes. Mert élvezi, ahogy végigpásztázzák a kíváncsi szemek, és ellazítja, ahogy a megnyálazott ujjbegy egymáson elcsúsztatja lapjait. Akik így hiszik, nem is sejtik, hogy az őket masszírozó kezek, s e kezekhez tartozó emberek, hogyan fejtik meg lelkük titkait. A szem a lélek tükre, a test a lélek börtöne, börtönbe zárt tükör a halál kamionja, de ne szaladjunk ennyire oldalra. Tehát a test magában hordozza azt, amit bevallani nem merünk. Egy komplexust, egy traumát, egy túlhajszolt munkát, egy gyerekkori vágyat. S a jól képzett, kíváncsi ujjbegyek letapogatják ezeket mind, miközben a masszőr agya jár. Felfejti a múltat, jósolja a jövőt. A feloldozás pedig csak pillanatnyi, ezt ő tudja a legjobban, hisz egy hűséges görcs, ha időlegesen el is oszlik, később majd újra összeáll. „Apám vert”, mondja a főhős, miközben tökéletes testén szét-feslik a kulisszák mögött bekoszolt atlétatrikó. Hátát vörhenyes hegek borítják, az operatőr ráközelít, a sajnálat a mozi nézőterén a tetőfokára hág. Ám masszőrünk odalép, tenyerét finoman a trapézizom felső harmadára helyezi, megértően biccent, majd azt mondja: „Inkább mesélj a lelki intimitástól való félelmedről, Jack!” És Jack szemeiből patakokban törnek elő a régen elfojtott könnyek... Masszírozni tehát olyan, mint kiolvasni egy embert, titokban. Az emberi könyvek ráadásul házhoz jönnek, kölcsönözni sem kell őket, sőt maguk fizetnek azért, hogy tudtuk nélkül meséljenek. A figyelmes olvasó pedig élvezi a tónusos irodalmat. Igazi műkedvelőként kutató, turkáló, motozó a történetekben, s ha már arra jár, tőle telhető módon segít is. Mintha az értő könyvbarát átírna egy fejezetet, hogy a könyv jobb legyen. Így már csak az Író beleegyezésére lenne szükségünk, hogy a javított művet újra kiadathassák.

szöveg: Nagygyörgy Zoltán

fénykép: Syporca Whandal

Öthuszonhét

Sosem feledem apád utolsó szívdobbanását. A mai napig a fejemben zeng az a tökéletes csend. Nagyon jó érzés. Olyan, mint neked a víz alatt. Sőt, mint neked az alatt a víz alatt, aminek a partján napozik anyád, a kedvesed, a testvéred, a gyerekei és az apjuk. És ez nem fontossági sorrend. A csendre minden élő vágyik. Én is csupán ezt akartam. Ő is ezt akarta. Szóval lépünk túl ezen az egészen, és egyezzünk ki egy döntetlenben. Én sem nyertem, és te sem vesztedél. Tudom, az én számból furán hangzik, hogy nézd a dolgok jó oldalát, hiszen ha megnézzük a híváslistámat, Pestis, Sáskaajárás – bár az nem az én ötletem volt –, Tűzvész és Vízözön – őket olcsóbb flottában hívni –, Világháború egy és Világháború kettő. Szóval tény, hogy a te szemszögedből egy gecsi vagyok, de hidd el, hogy ami veled történik, az több, mint egy kontroll cé kontroll vé. Persze nem vagy kiválasztott, senki sem az, még Ő sem, pedig neki van földi helytartója is. Te az a pocakos, kopaszodó, derékfájós, kicsit lusta srác vagy, aki az indulatait sörrel kezeli, a sört unicummal, aztán hallgatja a gyerekkorát a jutúbról. Semmi gond ezzel, a fontos, hogy mit írsz be a keresőbe. Én, akkor, hajnali öthuszonhétkor apádra kerestem, akinek olyan volt az utolsó szívdobbanása, mint egy beszt of a hatvanas évekből. Egyetlen mély hangban benne volt minden, ami szar volt, ami pont jó, és ami csodálatos lesz.

szöveg: Varga Imre

fénykép: Syporca Whandal